

Przedsiębiorstwa, „które nie dają zysku“ Metody zorganizowanego rabunku

Obcy panują nad naszym przemysłem

Pisaliśmy wczoraj o skandalicznych machinacjach p. Flicka, które w rezultacie dały mu ogromne zyski, a przedsiębiorstwom, które opanowywał, wyrządzały olbrzymie szkody. Podkreślaliśmy, że nasze gospodarstwo narodowe poniosło i ponosi wskutek podobnych działań niepowetowane straty. Polska ubożeje, a pompy zagraniczne wyciągają jak mogą i ile mogą złota z naszego organizmu gospodarczego. „Współmota Interesów“ nie jest tu przykładem odosobnionym. Przecież nie mówiąc już o różnych dwuznacznych transakcjach sam „Żyrardów“ w ciągu 9 lat przekazał zagranicę 40 milionów zł.

BEZ UPADŁOŚCI.

Rabunek z całą świadomością i z całym cynizmem prowadzony jest otwarcie i niewiele dotąd było akcji, prowadzących do przeciwwstawienia się temu stanowi rzeczy. Wiadomo np., że w samej tylko branży perfumeryjnej — kosmetycznej pracuje ponad 100 licencjonariuszów zagranicznych licencji. Takich i podobnych im przykładów można by przytoczyć bardzo wiele. Są one niekiedy uderzające. Tak np. w przemyśle włókienniczym trzy spółki tekstylne, oparte o kapitały obce (francuskie), zaciągnęły pożyczki zagraniczne, przewyższające 10-krotnie ich kapitał, a straty coroczne tych spółek, wykazywane w bilansowaniu, przekroczyły znacznie ich własne kapitały akcyjne. Czy wiście, spółki te istnieją, działają i nie ogłaszają upadłości. Dowodzi to, jak opłacalne są dla kapitalistów zagranicznych spółki tego rodzaju i jak wielkie muszą przynosić im korzyści.

70% KAPITAŁU POD OBCA KONTROLĄ.

Mimo słabego uprzemysłowienia Polski, mimo ubóstwa i wątpliwej koncentracji kapitału, około 4% majątku narodowego Polski stanowi majątek spółek akcyjnych. Spółki te są w olbrzymiej większości w rękach obcych. Pięć miliardów zł. kapitałów własnych tych przedsiębiorstw — są przynajmniej w połowie własnością za granicą, a około 70%, to sumy podlegające kontroli. Jak to wpływa na kształtowanie się naszych stosunków gospodarczych, i w jakiej skali działania ujemne może tu odbijać się na całości naszego życia gospodarczego, może wskazać zestawienie, w którym po stronie majątku stałego polskiego przemysłu, t. j. jego gruntów, budynków, maszyn, kolei, sieci elektrycznych i urządzeń technicznych, są sumy w kwocie 6.200 milionów zł., a po drugiej — porównawczej, wartość majątku państwa, oszacowana w 1927 r., na 16.400 milionów zł. przy szacunku majątku społecznego całej Polski na 137,5 miljarda zł.

COFANIE SIĘ...

Ostatnie lata w naszym przemyśle wykazały, że nie posunęto się naprzód na rozwoju nie tylko ze względu na cięższe warunki pracy, ale przede wszystkim spowodu nienależytego prowadzenia i przeprowadzania gospodarki po szczególnych przedsiębiorstwach. Wielkie kapitały były niszczone. Przemysł cofał się. A przecież spółki akcyjne, o których wspominaliśmy, że kontrolują je kapitaliści zagraniczni, według bilansów przemysłowych z lat 1928 — 1933 stanowią główną pozycję i panują nad naszym przemysłem, narzucając tej gałęzi gospodarstwa narodowego normy postępowania i pracy.

KONCENTRACJA KAPITAŁU.

Wartość kapitałów akcyjnych 1.067 spółek akcyjnych wynosi ponad 3 miljardy zł. (zestawienie według obliczeń inż. Cywińskiego). Kapitały własne spółek stanowią 171,5% kapitału akcyjnego, a mianowicie wynoszą 5,4 miljarda zł. W stosunku do wartości inwestycji stanowi to ponad 51%, oczywiście różniąc się i ulegając znacznym odchyleniom w różnych grupach przemysłu. Przedsiębiorstwa wielkie, o kapitale akcyjnym powyżej 20 milionów zł., stanowią liczbowo zaledwie 8% wszystkich spółek. Jednakże są one czynnikami niezwykle silnej

koncentracji kapitału, dochodzącej w niektórych grupach przemysłu do 97%.

CZASAMI WYGODNE SĄ ZADŁUŻENIA.

Śmiało można powiedzieć, że połowa kapitału, pracującego w naszym przemyśle — to kapitał obcych, przedewszystkiem pracujący w górnictwie, hutnictwie i przemyśle chemicznym. Działalność kapitału obcego w tych przedsiębiorstwach nie jest twórcza i zmierza ku zaspokojeniu ich potrzeb przez dostarczanie im niezbędnych środków pienięż-

nych. Zwykle kapitał obcy opanowuje przedsiębiorstwo w ponad 50%, zdobywając tym samym decydujący wpływ na jego politykę gospodarczą i losy. Wolne od udziału kapitałów obcych (niezamaskowanych) są 803 spółki na 1.311 istniejących, lecz warto podkreślić, że kapitały tych spółek wynoszą zaledwie 1,3 miljarda, stanowiąc niewiele ponad 2% całości kapitału spółek polskich i zagranicznych, działających w Polsce.

Niektóre spółki, i to głównie oparte o kapitał zagraniczny, są wysoko zadłużone (wspominali-

my o trzech takich spółkach w przemyśle tekstylnym). Przy niskich kapitałach zakładowych, celem zadłużenia zagranicą, jest uśmierzanie spod opodatkowania albo znacznej części zysków, albo zysków w ogóle wszystkich, bowiem pod postacią wolnych od podatków odsetek zyski te płyną do kieszeni obcych kapitalistów, którzy na tej kombinacji znakomicie zarabiają. Toteż nie dziwnego, że opłaca się im utrzymywać spółki, które „nie dają zysku“.

SYSTEM KOLONJALNEGO WYZYSKU

Takie są oczywiście poruszone we fragmentach metody i środki eksploatacji gospodarczej naszego kraju, niewiele różniące się w swym założeniu i treści bezwzględnej od handlu z afrykańskimi dzikusami, którym wystarczająco duża ilość świadczeń i imponująco obce pseudo - potęgi finansowe, aby można było bezkarnie i z całą swobodą rabować, ile się da.

Ten system kolonialny, który może odpowiadać chęciom i życzeniom grupy obcych kapitalistów, przyzwyczajonych do wyzyskiwania innych, musi się skończyć, ponieważ Polska będąc wolną, nie może godzić się i zadowalać rolą bierną w tworzeniu swego gospodarstwa, a tembardziej nie może dawać oskubywać się tym wszystkim, którzy mają do tego ochotę. Legenda dobroczynnych wpływów kapitałów zagranicznych, wprowadzanych do naszego gospodarstwa, już dzisiaj upada. Najlepiej było, żeby upadła w ogóle. W naszym interesie gospodarczym i politycznym leży unarodowienie wszystkich gałęzi produkcji, a przede wszystkim na początku położenie kresu złodziejskim operacjom zagranicznych spekulantów.

Wycieczka kupców polskich ze St. Zjednoczonych

W lecie r. b. przybędzie do Polski po raz pierwszy wycieczka kupców polskich ze Stanów Zjednoczonych, która wyładuje w Gdyni 1 lipca r. b. i po zwiedzeniu portu i miasta uda się na dwunastodniowy objazd po kraju.

Wycieczka kupców polskich ze Stanów Zjednoczonych jest pierw-

Demonstracja bezrobotnych przed ratuszem w Sosnowcu

SOSNOWIEC 26.4. Przed ratuszem w Sosnowcu zgromadził się tłum bezrobotnych, i jeden z nich Józef Zimoch, gdy odmówiono mu prawa korzystania z zasłoki, począł rzucać kamieniami w okno pokoju prezydenta miasta, przyczem dwa kamienie

wpadły do gabinetu. Zimoch został aresztowany.

Cementownie ruszają

Spowodu rozpoczęcia robót budowlanych i wynikającego stąd wzrostu zapotrzebowania na cement, rozszerzona zostaje produkcja szeregu cementowni. Uruchomione będą fabryki cementu nieczynne od blisko roku. W pierwszych dniach maja podejmują produkcję duża cementownia „Wiek“ w Zagłębiu Dąbrowskim, która zatrudni narazie 300 robotników.

Sprostowanie

W związku z zamieszczonym w Nr. 84 czasopisma „ABC-Nowiny Codzienne“ z dnia 20 marca r. b. artykułem p. t. „Nauczycielka zredukowana przez swych uczniów“ na zasadzie art. 21 dekretu w przedmiocie tymczasowych przepisów prasowych z dn. 7 lutego 1919 r. (Dz. Pr. 1919 r. 14, poz. 186) proszę o zamieszczenie poniższego sprostowania: Nieprawdą jest, że samorząd uczniowski jednej ze szkół powszechnych w Łowiczu zredukował swą nauczycielkę. Natomiast prawdą jest, że żadna z organizacji uczniowskich w szkołach powszechnych w Łowiczu sprawę tą się nie zajmowała i zajmować się nie mogła, ponieważ wszelkie zeznania organizacji uczniowskich odbywają się w obecności nauczycieli opiekunów, a o stosunku służbowym nauczycieli decydują wyłącznie władze szkolne zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Za komisarza rządu
Adam Wysokiński.

Rolnictwo lubelskie protestuje przeciwko likwidacji trzech dalszych cukrowni w woj. lubelskim

LUBLIN, 26.4 (tel. wł.). Pod przewodnictwem prezesa Izby Rolniczej, pos. Technicznego, odbyła się w Izbie konferencja, poświęcona sprawie zamierzonej likwidacji trzech dalszych cukrowni lubelskich, w Nielew, Milejowie i Woźno, co zmniejszyłoby ogólną ilość cukrowni w województwie do 7, a w porównaniu do stanu przedwojennego o osiem cukrowni.

W konferencji wzięli udział przedstawiciele plantatorów buraków z terenu województwa, delegaci urzędu wojewódzkiego szefostwa DOK. II., intendenty oraz szeregu innych instytucji państwowych.

W przedmiocie likwidacji cukrowni zapadły jednomyślnie uchwały przeciwko likwidacji. Izba Rolnicza została zobowiązana do wyświetlenia sprawy. Stanowczo wypowiedziano się przeciw likwidacji cukrowni woźno, stanowiącej odrębny zupełnie okrąg plantatorski. Jak się

dowiaduje korespondent „ABC-Nowin Codziennych“ cukrownia w Woźno nie ulegnie likwidacji. Cukrownia „Przeworsk“, która nabyła cukrownię „Woźno“, zamierza utrzymać ją w ruchu po dokonaniu pewnych inwestycji. Plantatorzy buraków wypowiedzieli się kategorycznie za utrzymaniem dotychczasowego kontyngentu produkcji cukru dla województwa lubelskiego. W przedmiocie likwidacji cukrowni w Nielew i Milejowie plantatorzy domagają się bezpośrednich rokowań z przemysłem cukrowniczym oraz poddania sprawy likwidacji arbitrażowi czynników rządowych. Naogół panuje jednak przekonanie, że cukrowni w Nielew i Milejowie, nie da się utrzymać, bowiem kartel cukrowników dąży do unieruchomienia ich. Stąd też plantatorzy dążą głównie do utrzymania kontyngentu produkcji cukru dla obszaru województwa. Złagodzi to nieco fatalne skutki zapędów kartelowych.

Majątek Rudroffa na licytacji

BRODY, 26.4. W dniu 5 czerwca bież. roku o godz. 10-ej rano w biurze notariusza Kazimierza Sokola we Lwowie odbędzie się licytacja nieruchomości, należących do spółki „Brody“ majątków: Klekotów, Ruda,

Szujro, Stanisławczyk, Polwarki Wielkie, Polwarki Małe, Łahodów i innych. Licytacja ta prowadzona jest przez akcyjny Bank Hipoteczny we Lwowie z tytułu niezapłaconych pretensyj z pożyczek udzielonych w swoim czasie spółce „Brody“.

Scalony podatek obrotowy od napojów alkoholowych, octu i drożdży

Z dniem 1 maja r. b. wprowadzony zostaje pobór scalonego podatku przemysłowego od obrotów piwem, napojami winnymi, octem, kwasem octowym i drożdżami. Od wymienionych artykułów, znajdujących się w dniu 1 maja na składzie, w przedsiębiorstwach sprzedaży, będzie pobrany scalony podatek obrotowy jednorazowo.

Od obrotów dokonanych powyższymi artykułami w styczniu, lutym, marcu i kwietniu r. b. maja być uiszczone zaliczki na podatek przemysłowy. Obowiązek uiszczenia zaliczek ustaje za następne okresy 1935.

Przedsiębiorstwa handlu hurtowego oraz przedsiębiorstwa gastronomiczne placą 2 proc. od obrotu wymienionymi artykułami, przedsiębiorstwa detaliczne, nieprowadzące ksiąg handlowych — 1 proc., a przedsiębiorstwa detaliczne prowadzące księgi handlowe — 0,75 proc.

Do podatku obrotowego, obliczonego według powyższych stawek, dolicza się 15 proc. dodatek oraz dodat. na rzecz związków samorządowych w wysokości ustalonej przez właściwe władze samorządu terytorialnego.

W przedsiębiorstwach kategorii I — V świadczeń przemysłowych dolicza się nadto do części scalonego podatku w wysokości 1,5 proc. dodatek 10-procentowy.

Czas odnowić prenumeratę

Jakie przedsiębiorstwa złotnicze nie wymagają koncesji

Ministerstwo Przemysłu i Handlu po przeprowadzeniu ankiety wśród zainteresowanych organizacji ustaliło, że wyrób złota i srebra listkowego kwalifikować

należy, jako przemysł wolny, wymagający tylko zgłoszenia na podstawie art. 7 prawa przemysłowego. Zakładanie takich przedsiębiorstw koncesyj nie wymaga.

Warszawska giełda pieniężna w dniu 26 kwietnia

Dewizy: Belgja 89.78, Gdańsk 172.98, Holandia 358.00, Kopenhaga 114.10, Londyn 25.54, Nowy Jork (kabel) 5.29 i pół, Oslo 128.25, Paryż 34.95 i pół, Praga 22.13, Szwajcaria 171.70, Stockholm 131.75, Włochy 43.85, Berlin 213.45. Obroty średnie, tendencja niejednolita. Banknoty dolarowe w obrotach pożytych 5.29. Rbel złoty 4.65 i pół. Dolar złoty 9.08 i pół. Rubel srebrny 1.85, 100 kopiejek bilonu srebrnego 0.86. Gram czystego złota 5.9244. Makro niemieckie (banknoty) w obrotach przyw. 198.00 — 198.25. Funt sterl. (banknoty) w obrotach przyw. 25.54.

Akcje: Bank Polski 88.75, Warszawa. Tow. Fabr. Cukru 31.00, Lilpop 30.60, Modzelej 5.30, Starachowice 17.25 — 17.20 — 17.25, Haberbusch 46.50 — 46.00. Tendencja dla pożyczek państwowych nieco słabsza, dla Listów zastawnych i akcji — utrzymana. W obrotach prywatnych pożyczki dolarowe: 7 proc. słaska 70.75 (w proc.); 7 proc. st. m. Warszawy 75.00 (w proc.).

Warszawska GIEŁDA ZBOŻOWA w dniu 26 kwietnia

Ogólny obrót wyniósł 1.256 tonn w tem żyta 455 tonn. Notowano za 100 kg.: pszenica jara czerwona szklista 17.50 — 18, jednolita 17.50 — 18, zbierana 16.50 — 17, żyto I-szy 14.25 — 14.50, II-gi st. 14 — 14.25, o wies I-szy st. 15 — 16, II-gi 14.50 — 15, III-ci 14 — 14.50, jęczmień browary 17.50 — 18, gat. II-gi 16 — 16.50, III-ci 15.50 — 16, IV-ty 15 — 15.50, groch polny 23 — 25, Victoria 41 — 45, mąka pszena gat. I.B 30 — 33, I-C 28 — 30, I-D 26 — 28, I-E 24 — 26, II-B 22 — 24, II-D 21 — 22, II-F 20 — 21, II-G 19 — 20, III-A 14 — 15, żytnia gat. I-szy do 55 proc. 23 — 24.50, do 65 proc. 22 — 23, II-gi 16 — 17, razowa 17 — 18, poślednia 13.50 — 14.50.